

JUDITH VON HALLE

‘En als Hij niet was opgestaan...’

De Christus-stadia
op de weg
naar de geestelijke mens

Met bijdragen van Peter Tradowsky

cichorei

De afbeelding op de voorkant van het boek toont de rechterhelft van het schilderij van Lucas Cranach de Oudere *Verdoemenis en verlossing* (1529) in het kasteelmuseum Gotha.

Het is een allegorische schildering, die verwijst naar de mensheids- en aardeontwikkeling voor en na het Christusgebeuren. Het wordt door een boom in twee helften gedeeld. Het afgebeelde deel met de boom aan de linkerrand, toont de kant van de 'verlossing'.

Christus, de 'nieuwe Adam' (zie Paulus, 1 Kor. 1:45-49, zie ook Rom. 5:14), verlost door zijn offer aan het kruis de eerste, de gevallen Adam, die de handen in aanbidding heft. Het levende bloed van de Verlosser, dat uit de wonde in de zijde naar buiten schiet, doordringt eerst het hoofd van zijn voorverkondiger, Johannes de Doper – een verwijzing naar zijn onthoofding –, voordat het ten slotte Adam treft.

Als zinnebeeld voor de afdaling van Christus in de hel is het lam weergegeven, dat Lucifer en Ahriman – slang en dood – bedwingt. Op de achtergrond, boven het geopende rotsgraf, de opstandingsverschijning van de Heer in de zonnescijf.

In de vurige engel die van de kosmische zon neerdaalt kunnen we de pinkstergeest herkennen. Links op de achtergrond een schitterende stad, het 'Nieuwe Jeruzalem' (Openbaring van Johannes).

Tweede druk 2016

Von Halle, Judith

'En als Hij niet was opgestaan...' De Christus-stadia op de weg naar de geestelijke mens
– Amsterdam: Cichorei
ISBN 978 94 91748 52 3

Met dank aan Aad Alkemade voor zijn opmerkingen betreffende de vertaling.

Vertaling: Clemens van Bemmelen, Hylcke Brandts Buijs, Joep Eikenboom, Frans Lutters,
Christiaan Niewold, Kitty Steinbuch en Vera Treffers.

De vertaling is gebaseerd op de derde druk van de Duitse uitgave, die verscheen in 2009.

Omslagontwerp: Gabriela de Carvalho

Layout en zetwerk: Jaap Verheij

Oorspronkelijke titel: *'Und wäre Er nicht auferstanden...
Die Christus-Stationen auf dem Weg zum geistigen Menschen*

© 2005 Verlag für Anthroposophie, Dornach

Nederlandse rechten: Uitgeverij Cichorei, Van Beuningenplein 15-2, 1051 VS Amsterdam
www.uitgeverijcichorei.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the publisher.

*En als Christus niet was opgestaan,
dan is onze verkondiging leeg,
en leeg ook ons geloof.*

Paulus, 1 Kor. 15:14

Inhoud

Ten geleide	9
Voorwoord	11

DEEL I

OVER DE SAMENHANG VAN DE STIGMATISATIE MET HET OPSTANDINGSLICHAAM

Over de ware kennis en de werkelijkheid van de opstanding van Christus	19
<i>Voordracht van 10 oktober 2004</i>	
De menskundige betekenis van het fantoom, van het opstandingslichaam	37
<i>Voordracht van 7 november 2004</i>	

DEEL II

DE CHRISTUS-STADIA OP DE WEG NAAR DE GEESTELIJKE MENS

Het mysterie van Golgotha als einde van de oude en begin van de nieuwe inwijding	63
<i>Voordracht van 12 december 2004</i>	
Beschrijving van de gebeurtenissen tussen dood en opstanding (hellevaart)	85
<i>Voordracht van 30 januari 2005</i>	
De verheerlijking op de berg Thabor en de laatste nacht op de Olijfberg	107
<i>Voordracht van 6 maart 2005</i>	
Pasen op het keerpunt der tijden	137
<i>Voordracht van 10 april 2005</i>	

Pinksteren op het keerpunt der tijden en zijn samenhang met de antroposofie <i>Voordracht van 14 mei 2005</i>	163
De grondsteenspreuk	190
Dank	194
Lijst van werken van Rudolf Steiner (GA) waaruit werd geciteerd	195
Publicaties van Judith von Halle	197
Over de auteurs	200

Ten geleide

De zeven voordrachten, die in het voor u liggende boek bijeengevoegd zijn, werden tussen de Sint Michaëlstijd 2004 en Pinksteren 2005 door Judith von Halle en Peter Tradowsky in het 'Rudolf Steiner Haus' te Berlijn gehouden.

De concrete aanleiding van de eerste voordrachten was een in de lijdenstijd 2004 opgetreden stigmatisatie bij Judith von Halle. Om verschillende redenen, waarop in het volgende voorwoord zal worden ingegaan, werd het besluit genomen om de gebeurtenissen eerst aan een kleinere kring van leden van de Antroposofische Vereniging in Berlijn te vertellen. De eerste twee voordrachten zijn daarom hoofdzakelijk gewijd aan deze gebeurtenis en de daarmee in verband staande fenomenen. Ten opzichte van het fenomeen van de stigmatisatie doen zich in beginsel twee beoordelingstendensen gelden: of de feiten worden eenvoudigweg geloofend, of als een zuiver wonder neergezet. Hier wordt geprobeerd om op basis van de geesteswetenschappelijke inzichten van Rudolf Steiner tot een ten minste beginnend begrip van deze door het lot gewilde, niet uitputtend te behandelen gebeurtenis te komen.

In de vijf volgende voordrachten worden de ten gevolge van de stigmatisatie beleefde gebeurtenissen van het keerpunt der tijden beschreven en met geesteswetenschappelijke inzichten doordrongen. Daarmee is de hoop verbonden – en dat is ook een wezenlijke reden voor de publicatie in boekvorm –, dat deze uiteenzettingen de lezer zullen aansporen om zich geduldig en bij herhaling met het mysterie van Golgotha bezig te houden en zich steeds dieper vertrouwd te maken met de Christus-impuls.

Deze voordrachten zijn niet opgetekend of meegeschreven, maar werden achteraf in een vorm op papier gezet, die de spontaniteit van het gesproken woord probeert te behouden.

Peter Tradowsky
Sint Janstijd 2005

Voorwoord

Zoals uit de voorafgaande opmerkingen van Peter Tradowsky volgt, waren de volgende voordrachten alleen voor leden van de Antroposofische Vereniging toegankelijk, omdat het mijn overtuiging is, dat mijn lot direct verbonden is met de Antroposofische Vereniging. Men kan zich nu afvragen, waarom dan een boek met de inhouden van deze voordrachten ook voor een grotere kring wordt uitgegeven – of de spreekster haar overtuigingen misschien niet trouw gebleven is. Deze vraag is terecht. Het antwoord daarop is niet gemakkelijk te geven en het was een tamelijk lange, innerlijke weg tot het besluit om de inhouden naar buiten te brengen. Nog altijd zie ik de kring van mensen voor wie ik mij op deze wijze graag zou willen openen, in hoofdzaak binnen de Antroposofische Vereniging, omdat haar leden andere mogelijkheden hebben om zowel met het hier beschreven fenomeen op zich alsook met de esoterische mededelingen om te gaan, dan mensen die de geesteswetenschap van Rudolf Steiner niet kennen. Zo wordt bij de voordrachten uitgegaan van een antroposofische basiskennis en worden er door Rudolf Steiner gebruikte en nieuw gevormde begrippen gehanteerd, die voor een nieuweling in de antroposofie niet direct vertrouwd in de oren klinken. Daarmee wil niet gezegd zijn dat mensen die geen lid zijn van de Antroposofische Vereniging niet een bewustzijn van de geestelijke wereld of een begrip voor de voordrachtsinhouden zouden hebben. Men moet er alleen wel rekening mee houden dat de hier schriftelijk weergegeven voordrachten werden gehouden op een manier die op voorbereide toehoorders was gericht.

Enige redenen die tot het besluit hebben gevoerd om de voordrachten uit te geven, zullen hieronder kort worden beschreven:

Ten eerste werd ik door veel mensen die de voordrachten hadden gehoord of graag zouden hebben gehoord, benaderd met het verzoek om de tekst van de voordrachten. Daarnaast kwam mettertijd nog een ander aspect aan de dag: toen het bericht van wat mij was overkomen zich in de antroposofische beweging verbreidde, kwam het, vooral op grond van gebrekkige waarnemingen, tot speculaties en geruchtenvorming, wat ten dele tot gevolg had dat mijn persoon

werd gereduceerd tot de gebeurtenis van de stigmatisatie. Met deze publicatie zal nu ook aan de mensen die de voordrachten niet konden horen, de mogelijkheid worden gegeven om een eigen oordeel te vormen.

Met dit boek verbind ik vooral de hoop, dat datgene wat in mijn streven centraal staat, in aanmerking mag komen om, met geest en ziel kijkend naar de meest lotsbepalende gebeurtenis van de mensheidsontwikkeling, een levende en waarachtige verhouding te verkrijgen tot de Christus van onze tijd, wat het meest behoeft kleinood van iedere afzonderlijke mens slechts zijn kan en wat de stille bron van alle belangeloze liefde en deelneming zal zijn.

Dit voorwoord zal daarom ook op enige feiten wijzen die ik in de mondeling gehouden voordrachten niet naar voren wilde brengen omdat zij – als men ze persoonlijk uitsprekt – al te gemakkelijk verkeerd kunnen worden begrepen of ongewild op de voorgrond kunnen treden. Enige ontwikkelingen, die ik hieronder kort wil aangeven, geven mij echter nu aanleiding om – tegen mijn oorspronkelijke intenties in – deze feiten ondubbelzinnig en open te benoemen.

In de planning van de voordrachten waren vooralsnog slechts de eerste drie voorzien. Na enige maanden van verbergen van de stigmatisatie alsmede een tijd van innerlijke strijd en worsteling, hoe met de gebeurtenissen waardig is om te gaan, was de beslissing gevallen tot een interne presentatie binnen de groep leden van het 'Arbeitszentrum' Berlijn. De eerste voordracht moest de fenomenen van de stigmatisatie beschrijven alsmede een eerste aanzet geven tot een geesteswetenschappelijk begrip tegen de achtergrond van de cyclus van Rudolf Steiner *Wegen naar Christus* (GA 131; WV-c2). De tweede voordracht moest zich met de menskundige oorzaken van de fenomenen bezighouden. Op deze wijze zijn de eerste twee voordrachten ook gehouden. De derde voordracht moest het psychisch-geestelijke waarnemen behandelen dat direct met het optreden van de stigmatisatie is verbonden.

Echter nog een tweede aspect moest in deze voordracht doorklinken: aan de gegeven uiteenzettingen ligt nog een andere soort van psychisch-geestelijke ervaring ten grondslag dan het directe waarnemen van de gebeurtenissen van het keerpunt der tijden. Deze andere soort van geestelijk beleven omvat potentieel elk denkbaar gebied. Het staat niet met de gebeurtenis van de stigmatisatie in samenhang, maar was al *voor* de stigmatisatie voorhanden. Men kan het als een

psychisch-geestelijk bewustzijn aan de andere kant van de drempel tot de geestelijke wereld omschrijven. Ik vermeed om gedurende de voordrachten over dit waarnemingsvermogen op enigerlei wijze te spreken; want ik ging ervan uit, dat de toehoorder beslist in staat zou zijn om deze verschillende soorten mededelingen over enerzijds historische en anderzijds zuiver spirituele feiten te onderscheiden. De voordrachten die volgden en die niet meer de gebeurtenis van de stigmatisatie behandelden, moesten door hun inhoud voor zichzelf spreken, zonder dat het de bedoeling was om uitdrukkelijk op de genoemde aard van het geestelijk-psychisch kennen te wijzen.

Er zijn twee redenen op grond waarvan ik nu besloten heb om toch iets over dit spirituele bewustzijn te zeggen. De ene reden is dat – zoals ik later hoorde – enkele mensen blijkbaar moeite hadden om eenduidig uit te maken welke uitspraken van Rudolf Steiner en welke uitspraken van mij stamden. De verwarring nam toe bij de betrokkenen toen zij in de verzamelde werken van Rudolf Steiner tevergeefs naar uiteenzettingen over de behandelde thema's zochten. Ik had de mogelijkheid van zo'n verwarring niet voor ogen gehad; want ik had er steeds duidelijk op gewezen wanneer ik een inzicht van Rudolf Steiner citeerde. Ik werd er uiteindelijk op geattendeerd dat voordrachten die in de Antroposofische Vereniging worden gehouden vaak in de eerste plaats de spirituele onderzoeksresultaten van Rudolf Steiner behandelen – met daarbij de inzichten van de spreker met betrekking tot het betreffende door Rudolf Steiner behandelde thema.

De vijf voordrachten die de centrale inhoud van dit boek vormen, heb ik opzettelijk zo ontwikkeld dat hoofdzakelijk beschrijvingen worden gegeven die in Rudolf Steiners voordrachtswerk zo niet te vinden zijn. Het was voor mij een door Rudolf Steiner verlangde noodzaak om de doorleefde waarheden en de daarmee verbonden spirituele inzichten uit te spreken en zo goed als nu eenmaal mogelijk te schetsen. Om misverstanden te vermijden, wil ik benadrukken dat vanzelfsprekend al mijn beschrijvingen alleen maar mogelijk zijn omdat ik – evenals alle leden van de Antroposofische Vereniging – de antroposofie van Rudolf Steiner als grondslag van al het geestelijk onderzoek ter beschikking heb. Geen enkel woord dat spirituele samenhangen en achtergronden van het mysterie van Golgotha in de voordrachten probeert aan te geven, kon zonder de door Rudolf Steiner geïnaugureerde geesteswetenschap worden

gezegd. Ieder heden ten dage op aarde geïncarneerde mens die zich met de antroposofie waarachtig verbonden voelt, heeft deze geestelijke verworvenheid als onontbeerlijk fundament van zijn geestelijk bewustzijn op de meest uiteenlopende wijze verinnerlijkt. Juist op dit fundament, waarop alle mensen die na hem komen mogen bouwen, berust de mogelijkheid dat een voordracht hoofdzakelijk zelfstandig verworven kennisgoed tot inhoud kan hebben. Tegelijkertijd openbaart zich op deze wijze het feit dat uit verschillende gezichtshoeken met betrekking tot de geestelijke wereld zich weliswaar steeds nieuwe inzichten voordoen, dat deze echter nooit met elkaar in tegenspraak zijn, maar als puzzelstukken bij de door Rudolf Steiner gedane uitspraken passen. Dat *moet* zo zijn; want beschrijvingen die niet uit een alleen maar inleven van reeds in aarde-woorden verdichte, geestelijke feiten voortkomen of een goed klinkend resultaat van exoterische overwegingen en theorieën zijn, maar waarachtige en objectieve inzichten aan de andere kant van de drempel ten grondslag hebben, zijn steeds waar en serieus te nemen.

Vaak wil zelfs het geval dat twee geestesonderzoekers tot dezelfde beelden komen. Hoe komt dat? Degene die zich moeite geeft om met zintuiglijke woorden iets bovenzinnelijks uit te drukken, staat altijd aan de grenzen van zijn mogelijkheden. Hij moet heel vaak naar beeldende vergelijkingen grijpen om zijn beschrijvingen te kunnen geven. De toehoorder kan zijnerzijds door de praktijk van de onbevangenheids-oefening zijn verhoogde opnamebereidheid de spreker hulpvaardig tegemoet brengen. Veel blijft evenwel onvolkomen. Maar we zouden slechts zwijgend bijeen kunnen zitten wanneer we niet de moed zouden hebben om pogingen te ondernemen, wanneer we ervoor zouden terugschrieken om onvolkomen te spreken en te schrijven. (Vanzelfsprekend moet bij alle tolerantie voor een onvolkomen taal steeds een serieuze worsteling omwille van de meest treffende beschrijving voorhanden blijven.) Het blijft echter, zoals het is: in de bovenzinnelijke wereld bestaat de noodzaak van de aards-taalkundige uiting niet, waardoor zich haar openbaringen niet zonder hindernissen in aardewoorden laten vertalen. Een uitzondering daarop vormen alleen de mantra's, die als zelfstandige en levende geestelijke wezens in het zintuiglijke gecomprimeerde geestkosmos zijn. De mensen die in de meest uiteenlopende tijden en cultuurgebieden esoterische waarheden uit de geestelijke wereld ontvangen hebben, zijn daarom steeds weer tot gelijksoortige beelden gekomen om deze

uit te drukken. Dat kunnen symbolen zijn zoals de vijf- of zespuntige ster voor de weergave van de mens op aarde of voor de betrekking tussen aarde en hemel. Het kunnen ook ware beelden zijn van geestelijke indrukken, zoals die van de boom die men bijvoorbeeld in de oudhebbreeuwse menora, in de kabbalistische sefirotboom of in Genesis – met de boom der kennis en de boom des levens – vindt. Er zijn echter ook heel andere mogelijkheden zoals wiskundige getallenrijen en getalsverhoudingen of de gelijkenissen uit de evangeliën. Deze voorbeelden moeten verduidelijken hoe de resultaten uit individueel, geestelijk onderzoek gelijksoortige vruchten kunnen voortbrengen. Zo mogen enige beschrijvingen of beelden de lezer eigenaardig vertrouwd voorkomen, ofschoon hij deze niet direct van Rudolf Steiner kent.

De tweede reden waarom hier over dit soort spirituele waarneming überhaupt wordt gesproken, is de omstandigheid dat enkele mensen zich zonder voldoende oordeelsbasis, zonder kennis van de voordrachten, een zeer eigen opvatting van mijn lot en mijn doen hebben gevormd. Dit is hun vanzelfsprekend zonder meer toegestaan. Opvattingen die op zo'n manier gevormd zijn, kunnen echter geen serieuze grondslag vormen voor verdere verbreiding. Op deze wijze ontstaan oordelen zoals: de antroposofische geesteswetenschap zou voor mij alleen van nut zijn om mijn door de stigmatisatie gevormde lot aan te kunnen. Of: de antroposofie als geesteswetenschap zou geen scholingsweg zijn, aan het eind waarvan het door mij nu doorleefde lot staat. Mijn spiritueel bewustzijn en mijn ontwikkeling als gestigmatiseerde mens worden door zulk soort uitspraken neergezet als iets dat op een bepaalde manier een tegenbeeld vormt van de antroposofische weg. Met nadruk moge hier nog eens worden vermeld – en dat is in de voordrachten al bij herhaling geschied –, dat het lot van de stigmatisatie vanzelfsprekend geenszins iedereen zal doormaken die de rozenkruiser-inwijdingsweg doorloopt en zich in de geest van de antroposofie schoolt. Het is een heel individueel lot; daarover is in de voordrachten iets naar voren gebracht. Weliswaar moet worden gezegd dat zo'n lot de mens er ook niet van afhoudt om een ontwikkeling in de zin van de geesteswetenschappelijke scholingsweg te doorlopen.

Daarom moge hier nog een keer uitdrukkelijk worden gewezen op het onderscheid tussen de twee hierboven genoemde bewustzijnssoorten: het door de stigmatisatie bepaalde, authentieke beleven van de gebeurtenissen van het

keerpunt der tijden onderscheidt zich radicaal in heel zijn wezen van de esoterische inzichten *over* de gebeurtenissen van het begin der jaartelling, die alleen door een leven *na* het opbloeien van de antroposofische geesteswetenschap op aarde mogelijk zijn.

Het moge duidelijk worden, dat vanzelfsprekend de door Rudolf Steiner gebrachte inzichten van de geesteswetenschap wezenlijk ertoe bijdragen om de opgetreden fenomenen te begrijpen; dat echter datgene wat de geesteswetenschappelijke kennisweg kan worden genoemd, al lang voor de gebeurtenis van de stigmatisatie in mijn leven centraal heeft gestaan. Het behoort tot mijn wezen, dat dit zich geheel en al ingebed voelt in de esoterische waarheden die door Rudolf Steiner werden uitgesproken, omdat ik mij al in vroege jaren heel vanzelfsprekend heb waargenomen als een wezen dat uit een kosmisch thuisland stamt. Uit dit wezen van mij – dat onafhankelijk van de stigmatisatie mijn wezen is – zijn de esoterische mededelingen van de voordrachten gesproken.

Mijn inspanningen betreffen daarom bovenal de esoterische inzichten die de schilderingen van de historische gebeurtenissen van het keerpunt der tijden bovenal in een eigentijds licht moeten plaatsen. Een feit blijft echter ook dat zich nu eenmaal twee verschillende mogelijkheden van geestelijk-psychische ervaring met elkaar in mijn wezen verbinden en op deze wijze de grondslag vormen van mijn spreken in het openbaar.

Judith von Halle

Berlijn, Sint Jan 2005